

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiae R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacrae
Theologiae Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 6. Argumentorum solutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

medium inter causam, & effectum, neque ex eo quod ignis calorem producat in ligno, dependenter ab applicatione, dicitur illum producere mediatè, seu media applicatione, quæ non est medium inter agens, & effectum, sed se tenet ex parte agentis, & simul cum illo est immediatè prior effectui per se ipsam, non prioritatè virtutis, sed conditionis. Motuum dicitur virtuale, & interpretatiuum, significat non esse intrinsecum ipsi omisio, sed interpretari, quasi intrinsecum, ex eo, quod omisio ab illo motuo procedat. In eodem sensu virtuale dicitur, quia omisio, quæ formaliter intrinsecè motuum non habet, quasi virtute, & æquivalenter, illud intrinsecè continet, ex eo quod ab illo procedat.

47 Respondet Arriaga subsect. 3. citatà, cognitionem, à qua dependet omisio, tantum influere in illam, tantum puram conditionem, ne cognitio inuitat ad actum posituum necessariò trahat, & determinet voluntatem, eo enim ipso, quod obiectum proponatur ut bonum, si alia cognitio illud non proponat cum aliqua ratione mali, voluntas illud necessariò amabit; est ergo cognitio influens in omisionem, conditio, ne voluntas necessariò feratur in omisionem, & quasi ablativa illius, quod necessariò voluntatè impelleret ad amorem, sicut remotio ignis aufert applicationem, quæ posita ignis combureret abque alio influxu, & causalitate in negationem ignis. Hac ratione quando cognitio hæc proponit obiectum amabile, & illa odibile, & voluntas suspendit omnè actum, cognitio proponens obiectum amabile, se habet tanquam conditio, ne voluntas necessariò eliciat odium, & cognitio proponens obiectum odibile est conditio, ut voluntas non necessariò feratur actu amoris in obiectum propositum.

48 Fateor, cognitionem proponentem obiectum odibile, esse conditionem, ne cognitio proponens obiectum amabile, necessariò voluntatem ad amorem adigat: Verumtamen nullo alio modo potest exercere tale munus conditionis, nisi proponendo obiectum motuum, quod per modum actus primi voluntatem reuocat ab amore, & inuitet ad omisionem amoris, & ad actum posituum illius, quia cognitio proponens obiectum odibile non destruit cognitionem proponentem illud amabile, neque tollit motuum amoris; ergo non impedit illius operationem, sicut remotio ignis impedit calefactionem, sed positiuè in oppositum inclinatur, per propositionem obiecti, quo voluntatè persuadere intendit, ut ab amore desistat, & obiectum propositum odio prosequatur; sicut cum trutina æquè libratas habet lanceas, & quantitas alteri superponitur, quæ illam deprimit, & alteram eleuat, alia quantitas posita in alia lancea impedit depressionem, quam produceret prima quantitas; non per remotionem virtutis, sed per conatum ad contrarium motum, & utraque quantitas operationem alterius impedit per conatum ad propriam operationem impossibilem cum operatione alterius: sic in cogitationibus inclinantiibus ad amorem, & odium, quælibet proponendo suum motuum, inclinatur per modum actus primi ad suum actum, & hac ratione operationem alterius impedit, vel saltem non necessariò constituit, quia voluntas ad oppositam, inuitata ab hac cessare potuit.

49 Secundo impugnat eadem solutio: Cogitatio remouens voluntatem ab amore, non tantum præstat cogitationem inclinantem ad illum non inducere necessitatem voluntatè, quando hæc liberè omittit; sed iam liberam voluntatem constitutam ad amandum, & non amandum, efficaciter mouet ad suspendendum actum amoris: ergo ex vi illius voluntas, non tantum non amat necessariò, verum etiam liberè omittit amorem, quem posset elicere: ergo illa cogitatio retrahit voluntatem, non solum ab amore necessariò, sed etiam libero, qui adhuc illa posita, ex vi aliud cogitationis poterat oriri à voluntate: ergo non tantum retrahit voluntatem ab amore per ablationem virtutis aliud cogitationis ad voluntatem necessariò determinandam, neque per remotionem virtutis, ut talis cogitatio posset efficaciter voluntatem allicere ad amorem, sed per posituum virtutem, quæ in actu primo voluntatem retrahit ab amore, quod alio modo fieri nequit, nisi per manifestationem motui, ratione cuius apparet obiectum, quasi indignum amore, quæ indignitas visa voluntatem retrahit ab illius amore, & omisionis est causa per modum motui applicati per cognitionem.

50 Ex motuo supernaturali supernaturalitatè extrinsecam trahere omisionem, tenet Ripalda disp. 70. citatà, n. 45. negat P. Didacus Ruiz, disp. 37. de prouidentia sect. 1. & iure opti-

Franc. de Quirado, Philosoph. Tom. 11.

mo, non enim ex eo quod aliquid procedat ex motuo supernaturali, supernaturalitè dici potest, quia supernaturalitas intrinsecè est imbibita in ipsa entitate, & omisioni conuenire nequit, ut fatentur omnes extrinsecè sine fundamento ex motuo tantum tribui potest, quia in rebus positiuis motui supernaturali per se sufficiens non est ad inducendum effectum supernaturalem, ad quem semper supernaturale principium efficiens necessarium est: sed omisio non dependet à principio efficienti supernaturali, motuum enim ex eo quod sit motuum, efficiens non est: ergo nullum est fundamentum, ut omisio, adhuc extrinsecè, virtualiter, vel aliquo modo, supernaturalis dicatur. Nec de hac re amplius est contendendum, quidquid enim ultra hæc de illa dicatur, erit contentio de puro nomine, certum enim est, omisionem intrinsecè non esse supernaturalem, & iuxta principia tradita dependere aliquando à motuiis supernaturalibus, an verò præcisè ex hoc quod est in re, & nihil aliud, omisio dicenda sit extrinsecè supernaturalis, vel non, ultra nomen, differentia non est.

Id, quod Ripalda refert ibidem posse omisionem esse intrinsecè supernaturalem, secundum opinionem aliquorum, qui omisiones distinguunt secundum distinctionem principiorum, à quibus procedunt, ita ut diuersa sit omisio, quando procedit ab hoc motuo ab omisione, quæ est quando procedit ab alio, omni verisimilitudine caret, quia quocumque est omisio amoris, non est vllus amor, ergo est omnis possibilis negatio amoris. Probo consequentiam, esse negationis, nihil aliud est, quàm non esse actus, qui opponitur, sed quando voluntas omittit, nullus est actus aliquo modo: ergo est omnis negatio, omni modo quo potest esse: ergo semper est eadem, cum semper æquè non sit actus.

S. V.

Argumentorum solutio.

Obiici solet contra conclusionem, quæ diximus posse dari puram omisionem liberam S. Thom. 1. 2. q. 71. art. 9. & aliis in locis, sed parum fideliter Angelici Doctoris testimonia referunt aduersarij, quæ nostram sententiam non impugnat, sed propugnant. Sic Doctor Angelicus art. 5. citato: *Ad secundum, dicendum, quod aliquid dicitur voluntarium, non solum quia cadit supra ipsum actus voluntatis, sed quia in potestate nostra est, ut fiat, vel non fiat: unde etiam ipsum non velle, potest dici voluntarium, in quantum in potestate hominis est velle, & non velle.* Hæc D. Thom. quibus verbis disertè nostram exprimit sententiam, & P. Vazquez oppositè tenens, illa interpretari conatur de actu reflexo, pertinente ad omisionem, quo dicat voluntas, volo omittere, quæ interpretatio vtilis est, ne tanti Doctoris sententia aperte deferatur.

Obiicies secundo Omisio est negatio: sed ad negationem non datur potentia: ergo ad negationem non datur libertas, quæ essentialiter includit potentiam. Respondeo, non dari potentiam ad negationem respectu principij impotentis elicere actum negationi oppositum, exempli gratia, ad non videndum non est necessaria, neque datur potentia in lapide, dari tamen potentiam ad negationem respectu principij potentis elicere actum oppositum, & inuitati, seu quasi attracti ad illum, cui principio maxime virtuti tribuitur, se continere, & non prorumpere in actum, ad quem viuia cogitatio, vehemensque tentatio animum inclinabat. Hac ratione non potentia, sed imbecillitati, tribuitur, hominè tactum dulcedine obiecti, quod amplecti potest, illud statim, & quasi necessariò amplexari, & continenter, impotentesque vocamus, & dicimus, se continere non posse, & non esse sui compotes, homines, qui ita in obiectum belluino more, positiuè feruntur, quos valde potentes validissimòsque viros diceremus, si eisdem euentibus, quibus, quasi fatali quadam calamitate, per actus positiuos in consuetudinem, quasi innatas, labuntur, de propria imbecillitate illis quidem fortiore per puram suspensionem actus victoriam reportarent. Ad formam argumenti respondeo, Ad negationem actus non est necessaria potentia, distinguo: Ad negationem actus, ortam à principio potenti exercere, & non exercere actum, nego: Ad negationem actus, respectu subiecti impotentis actum elicere, concedo, deinde nego consequentiam. Distinctionem clariùs precipies, si per alleas doctrinam, quam opportunè satis ad rem nostram tradit sapientissimus Soar. disp. 19. Metaph. sect. 4. n. 11. Ad hoc, ut voluntas possit non agere, seu omittere, requiritur potentia, ut possit libere agere, per quam consti-

constituitur voluntas potens non agere, sine qua non esset potens ad non agendum; sed impotens ad agendum, quæ duo inter se sunt valde distincta, in principio enim potenti ad non agendum, non actio, seu omisso oritur ab ipso principio, quod per potentiam physicam, & realem potens est agere, & similiter potens non agere in principio verò impotenti ad agendum, sicut est lapis respectu visionis, negatio visionis, non lapidi tribuitur, tanquam principio illius, sed dicimus negationem visionis oriri in lapide ex negatione potentie ad videndum, & hæc causalis vera est, ideo est negatio visionis in lapide, quia illi non est potentia ad videndum, quæ causalis falsa est in homine liberè omittente, de quo non possumus dicere, ideo est in homine negatio amoris, quia illi non est potentia ad talem amorem eliciendum.

54 Obiicies tertio. Voluntas purè omittens, nihil habet, per quod in actu secundo constituatur libera: ergo omisso non potest esse libera. Probatur consequentia: libertas in actu secundo debet dicere aliquid, quod non dicat in actu primo: sed in voluntate purè omittente nihil est, quod non sit in libertate per modum actus primi, ergo nihil est, quo constituatur libera in actu secundo. Respondeo, libertatem in actu primo non dicere actum, neque negationem illius, ut per se patet, quia libertas in actu primo est indifferens, ut coniungatur cum actu, & cum negatione illius, & libertatem in actu secundo dicere negationem actus, per quam voluntas, supposita libertate in actu primo constituitur libera in actu secundo.

55 Obiicies quarto. Libertas est potentia vitalis: ergo non potest reduci ad actum, nisi per actum vitalem, sed omisso non est actus vitalis: ergo non potest libertas per illam ad actum reduci. Respondeo, distinguendo primum consequens. Non potest reduci ad actum, secundum positum, seu commissionis nisi per actum vitalem, concedo consequentiam: Non potest reduci ad actum, secundum priuativum, seu omissionis, nisi per actum vitalem, subdistinguo: nisi per actum vitalem positum, nego consequentiam: nisi per actum vitalem negativum, hoc est per negationem actus vitalis, concedo consequentiam. Alio modo respondere poteris, si distinguas primum antecedens: libertas est potentia vitalis, distinguo: respectu actus positivi, concedo, respectu actus negativi, etiam liberi, nego. Alio modo: libertas est potentia vitalis exercens suam vitalitatem per actum positum, concedo: exercens suam vitalitatem per actum negativum, nego: deinde nego consequentiam.

56 Obiicies quinto. Omisso non est à principio intrinseco, neque voluntaria: ergo non potest esse libera. Respondeo, omissionem esse à principio intrinseco, & voluntariam negatiuè, quatenus potest tolli per actum voluntarium provenientem à principio intrinseco, cuius est priuatio, & de facto non tollitur propter motum propositum per cognitionem intrinsecam, quod voluntatem detinet, ne eliciat actum, & tollat omissionem.

57 Obiicies sexto. Entitas libera, ablata illius libertate, manet voluntaria: ergo si omisso esset libera, ablata libertate, maneret voluntaria: sed omisso libera non potest esse voluntaria: ergo non potest esse libera. Respondeo, actum positum liberum, ablata libertate, manere voluntarium, quia remanet cum dependentia physica à voluntate, à qua cum erat liber physice, & moraliter dependebat; actum verò negativum, ablata libertate, non manere voluntarium, quia ablata libertate, aufertur dependentia moralis, quam habebat omisso à voluntate, & hæc ablata, nulla illi remanet dependentia physica, quia omisso libera non physice, & moraliter dependet à voluntate, unde omisso amoris circa obiectum non cognitum non tribuitur voluntati, tanquam causæ physice, vel morali; actus verò amoris necessariò productus tribuitur voluntati, tanquam causæ physice, illum producenti.

58 Obiicies septimo. Intellectus non potest omittere actum, ad quem habet sufficientia principia, nisi per alium actum: ergo neque voluntas id poterit. Respondeo, longè disparere esse rationem, quia intellectus est potentia necessaria, & non potest se ipsum determinare ad intelligendum, vel ad suspendendum actum, quem semel exercet, unde ut cesset ab hoc actu, necessarius est alius actus impossibilis cum isto, vel voluntatem illum determinare ad cessationem illius, quæ determinatio voluntatis, actum intellectus essentialiter supponit. Voluntas verò est potentia libera, quæ non indiget alio extrinseco determinante, sed ipsa

per proprium positum actum se determinat ad amandum, & per negationem illius se determinat ad non amandum.

Obiicies ex Recentioribus Arriaga, sequi ex libertate omissionis, illa fore meritoriam, quam illationem, tanquam absurdam solvere conatur: sed Ripalda disp. 70. citat paginibus, & rationi, meritum omissionis, & illud probat eisdem testimoniis, quibus Arriaga illud tanquam absurdum inferebat, quapropter quidquid sit de illatione, & merito omissionis, tenendum est, omissionem posse dari liberam abque actu, qui sit causa illius, & nullum erit absurdum concedere, omissionem esse meritoriam, si id inferatur, quod modo non desinio, quia pendet illatio ex principis requisitis ad meritum, quorum examen Theologo datur, non Philosopho, rem intra terminos putat Philosophia tractandi.

PUNCTUM II.

An possit dari omisso omnium actuum collectivè sumptorum.

Robaur iam voluntatem posse merè negativè se habere, omnemque suspendere actum circa obiectum propositum; sed adhuc restat difficultas, an id possit præstare circa omnia obiecta collectivè sumpta, ita ut nullum actum ratione vigilante exerceat voluntas. Negat P. Ruiz de providentia disp. 42. sect. 7. n. 161. ubi asserit voluntatem teneri, quando intellectus intelligit, eligere vult ex actibus, quos ipse assignat, & refero. Primus est volitio deliberandi circa obiectum sibi propositum ab intellectu, utrum faciendum, vel non faciendum sit; vel utrum statim aggrediendum, vel quomodo, & quibus circumstantiis. Secundus est volitio non deliberandi, sed laxandi habenas intellectui, ut proponat, quod occurrerit, & prout occurrerit, cogitandum. Tertius est, volitio diuertendi cogitationem ad alia obiecta. Quartus est, volitio amans aliquod obiectum actu propositum. Quartus est, penetrandi melius & perseverandi in intuitu, & consideratione obiecti, prius representati ab intellectu. Inter quas volitiones, & alias penè innumeras ab his contentas, asserit, teneri voluntatem vagè hanc, vel illam elicere, retentam libertate circa determinatam quamlibet volitionem.

Sto pro affirmativa parte cum Gaspare Hurtado, de Pecc. disp. 3. diff. 17. & affirmo, voluntatem posse purè negativè se habere circa omnia obiecta collectivè sumpta. Conclusionem probo, eadem ratione, quæ probavi, posse dari puram omissionem circa unum obiectum, applicando eandem formam ad extensorem materiam, Nullum obiectum necessariò proponitur voluntati necessariò amandum, vel odio habendum, seu nullus actus voluntatis per se sumptus, in particulari est necessarius: ergo adhuc distinctivè nullum tenetur exercere voluntas. Probo consequentiam; nullum est principium, quod determinet ad actum sub distinctione, sed quolibet determinat ad proprium suum actum: ergo si nullus actus in particulari est necessarius, neque in communi, seu sub distinctione necessarius erit. Primum antecedens concedit Ruizius, & nullus negat, sæpe enim voluntati omnia obiecta ita sunt proposita, ut possit à quocumque actu in particulari cessare, quia nullum proponitur summè bonum, quod ad amorem necessariò trahat voluntatem, vel ad odium, abque indifferentia determinet. Confirmatio consequentis firma videtur, quia quælibet cogitatio tantum inclinatur ad suum obiectum, & non amplius: ergo nulla datur, quæ determinet ad amandum rationem aliquam communem præter illam quam ipsa representat. Fundamenta Ruizij oppositam tenentis sententiam proponam, & solvam.

Arguit primò P. Ruizius: dominium respicit voluntatem, non in quantum est causa naturalis, sed in quantum est causa libera. At verò voluntas, ut causa naturalis, inclinatur ad bonum, sublati impedimenti, ergo per libertatem voluntatis cohereri ad hoc non potest. Respondeo, dominium voluntatis tantum illa respicere, ut causam liberam, esse tamen liberam circa omnia obiecta proposita cum admixtione boni, & mali, & posse omnia obiecta aliquando ita proponi, ut in quolibet rationem aliquam inveniatur mali & boni, & libera circa omnes actus, ad quos potens est, constitutur. Quando verò aliquod obiectum boni si sine admixtione mali proponatur, vel boni in communi illi repræsentetur.